

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו דאש

הישיבה שליט"א

צ"ד

שנה ב'

פרשת אחרי קדושים

תשפ"ה

ליל שישי פרשת
אחרי קדושים תשפ"ג

חג הפסח בצל הרה"י
מפי אחד המשתתפים

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת אחרי קדושים תשפ"ג

משה' בדיבוריו הקדושים בפרשה זו: קדש עצמך במותר לך אפשר לקיים בשני דרכים, או שממעט במותרות, ולפעמים ההיפך, כמבואר בשו"ע שמשביע עצמו מההיתר כדי שלא יבוא לידי איסור, והכל לפי מה שהוא אדם באותה שעה, ובלבד שיהיה כוונתו לשמים, והיינו גם כן קדש עצמך במותר לך, ועל ידי המותר הוא מקדש את עצמו שלא יבוא לידי איסור, וגם אם עושה לכוונה זו הוי עבודה לשם ברוך הוא וברוך שמו ומקדש עצמו והבן, עד כאן לשונו הקדוש.

צריך זכיה ללמוד נכון את השו"ע

מוהרא"ש מאריך הרבה בזה במכתבים ארוכים בספר הקדוש 'אשר בנחל', אנשים שואלים את מוהרא"ש ילמדנו רבינו איך מעמידים בית יהודי, מוהרא"ש אומר שצריך להתנהג כפי מה שרבינו לימד אותנו, להתנהג כפי השו"ע ולא לזוז מההלכה, האמת שגם על זה צריך שיהיה זכיה להגיע לדברי השו"ע, ולדעת איך ללמוד את השו"ע, כי לפעמים דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, מסתכלים סעיף אחד, אבל לפעמים צריכים להסתכל בסעיף אחר, קשה לדבר באריכות בשיעור, אלו לא דברים שניתנו להיכתב, אלו דברים פרטיים, אבל אברך שרוצה באמת להעמיד בית יהודי, בן אדם מתחתן ורוצה לקדש עצמו, אומרים לו קדש עצמך, איך אפשר להיות קדוש, איך אפשר להיות שמור, על ידי במותר לך, אל תחיה בבית עם חומרות, אל תחיה בבית עם פרישות.

לברך ברכת הגומל שמתאספים שוב

חסדי השם שאנחנו זוכים להתאסף שוב, לשנן את העצות של רבינו, בכל פעם שזוכים לעלות לכאן ולשבת שוב בחבורה של תלמידי רבינו, תלמידי היכל הקודש, זה נס גדול לעצמו, צריך לברך על זה הגומל, א"א לברך את הברכה בשם ומלכות כי אנחנו מחוייבים להתנהג לפי ההלכה, חז"ל קבעו מתי מברכים, אבל אפשר לברך בלי שם ומלכות, הגומל לחייבים טובות, ר' נתן היה נותן שיעור בכל יום רביעי, והיה אומר שאת הדיבורים שאנחנו אומרים ביום רביעי פשוט לא זוכים צדיקים גדולים לשמוע בשמים, אנחנו זוכים לדבר מהקב"ה, ולהיות דבוק להקב"ה.

קדש עצמך במותר לך

יש לנו השבוע שני פרשיות, נלך לפרשה השניה, התורה הקדושה אומרת דבר אל בני ישראל קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלוהיכם, יש כאן נושא גדול בראשונים להבין מה התורה רוצה להשמיע לנו בדין זה של קדושים תהיו, ידועים דברי הרמב"ן שהכוונה הוא ל'קדש עצמך במותר לך', אנחנו נלמד את סוגיית קדש עצמך במותר לך בפשט שמוהרא"ש לימד אותנו בענין זה עם ההקדמות של רבינו, ואם תרצו תראו שזה כתוב גם בעוד ספרים וכך ביארו עוד צדיקים, ומי שעוד לא בטוח במאה אחוז שהפשט הוא כפי מה שמוהרא"ש אמר, ולא רוצה לסמוך על מוהרא"ש לגמרי... יכול להסתכל ב'ישמח

תמידין כסדרן, ואח"כ יש ב' דרכים, אלו שיושבי אהל ואלו שיוצאים לעסוק על המחיה ועל הכלכלה, ושניהם יכולים להיות דבוקים כל היום להקב"ה, מה יכול להיות יותר טוב מיהודי פשוט, אין משהו יותר טוב מזה ויותר גבוה מזה, כשהיינו ילדים לא לימדו אותנו את הפשטות הזאת, מה צריך יותר מזה, נבקש מהקב"ה רבש"ע אני רוצה להיות יהודי פשוט, בכל מקום אהיה כיהודי פשוט, גם אם אלך לעבודה אתנהג כיהודי פשוט, נדבר רק דברים טובים ועדינים, ונשמור על העניינים ונשמור על ההלכה, לא נעבוד אם יש שם שאלה של איסור יחוד ח"ו, לא שוה כל הכסף וכל הפרנסה, אם בכמה שנים האלו שאנחנו בעולם הזה אנחנו ניפול רח"ל בהרהורים רעים, ואחרי זה כבר צריך לרוץ חזרה להקב"ה, הדבר הטוב ביותר הוא יהודי פשוט.

לא לחפש מדרגות הצדיקים

רבינו אומר איך יכול להיות דבר כזה תאוות, הרי לאכול חייבים, שלא נהיה רעבים ונוכל ללמוד ולהתפלל, והרי חייבים לישון כדי שנוכל לעבוד ולהתפלל, הגמרא אומרת שדוד המלך התנמנם כסוס, אבל אנחנו אנשים פשוטים וצריכים לישון, סוס נשאר סוס כי הוא לא יושן, אנחנו לא רוצים להיות סוס, מוהרא"ש כותב באשר בנחל, שחייבים לישון טוב, מי שמתנמנם כמו סוס נשאר סוס, אנחנו צריכים לישון ולא סתם לחקות את הצדיק הפלוני שלא ישן במיטה חמישים שנה, אנחנו נרוץ לבית כנסת נניח תפילין, ונסתכל בסידור, ונחביא את הטלפון לכמה דקות, ולא להיות כמו הצדיק ההוא הפרוש, כפי שרבינו אומר שעיקר היהדות הוא תמימות ופשיטות, ואנחנו צריכים הרבה לבקש מהקב"ה על כך לזכות להיות יהודי פשוט.

להעיר בבית

ואנחנו צריכים להכניס את הדברים

התורה – דרכיה דרכי נועם

מילא בחור שהוא עוד לא נשוי והוא כל כך רוצה להתחתן וקשה לו להיות שמור, נו, מה הוא כבר יכול לעשות, הוא מנסה הכל ונופל, אין לו שמירה, אבל אתה שאתה כבר נשוי מה הסיפור איתך, למה אתה מחפש עבירות, למה אתה מחפש דברים זרים, למה אתה מחפש אושר במקום אחר, הפסוק אומר 'ראה חיים עם האשה אשר אהבת', אבל לימדו אותו בחומרות, לימדו אותו בלימודים כוזבים שלא כתוב בתורה, זה מגיע להבדיל אלף אלפי הבדלות מהנוצרים מהגלחים, לא צריך לדבר מהם בכלל, אבל לנו הרי יש לנו תורה, שדרכיה דרכי נועם, כפי שהגמרא אומרת [סוכה לב]. שלא יכול להיות שאתרוג או לולב יהיה משהו עם קוצים, כי על התורה נאמר 'דרכיה דרכי נועם' התורה היא דבר מתוק, ואם אתה לא ראית את הנעימות והמתקות בתורה, כנראה שלא לימדו אותך טוב, כי החיים מתוקים מאוד בדרך של התורה, בדרך של הקב"ה, אפשר לחיות חיים טובים ומתוקים מאוד בדרך התורה, אולי לימדו אותך דברים כוזבים שלא כפי התורה, אף אם הלבישו על זה דברים מהרמב"ן או שאר ספרים, והראו לך מראי מקומות כאן ומראי מקומות שם, כל מיני דברים שעשויים למלאכי השרת, שעליהם הגמרא אומרת בנדרים כ: אין הלכה בדברים אלו ששמעו מצדיקים שהם כמלאכי השרת.

הדבר הנבזה ביותר זה להיות יהודי

פשוט

אנחנו לא צריכים להיות מלאכים, הלוואי שנהיה אנשים פשוטים, הלוואי שנחיה עם התורה בפשיטות, כיהודי פשוט, נקום בבוקר ונתקדש בנטילת ידים, נלך למקווה, נרוץ לבית הכנסת, נניח טלית ותפילין, ונתפלל שחרית כיהודי פשוט מילה במילה, אחרי זה נאכל פת שחרית, אם יש קצת זמן נלמד את השיעורים

ממש עבודת קידוש ידים ורגליים שעשו הכהנים בבית המקדש, אף שטומאה וטהרה עוד לא נוגע לילדים קטנים, מ"מ יש בזה עבודת החינוך, ונוהגים ליטול ידים אף לתינוקות, לא כשמתעוררים כל שעותיים לאכול בלילה, אבל בבוקר נוטלים לכולם אף לתינוק בן יומו, ככה יהודי פשוט מחנך את הילדים, כשהוא בבית בבוקר, ואם הוא בבית בלילה הוא מחנך את הילדים בלילה עם קריאת שמע ולהכיין קערה לנטילת ידיים, יש אברכים שאומרים עוד מעט אהיה אבא טוב, עוד חודש, עוד שנה, כי יש לי עכשיו את העסק שאני חייב לייצב, ומיד אחרי שאעשה את הכסף אתפנה לילדים, אבל המשחק הזה לא נגמר, רק אם ח"ו יהיה חולה, אבל כל עוד שהוא בריא הוא רץ מעסקה לעסקה, זה נכון שיהודי צריך להרוויח ולעשות פרנסה, יהודים צריכים שפע, אבל תלך קצת הביתה תעזור להשכיב את הילדים תקרא איתם קריאת שמע, תפסיק לרוץ אחרי הכסף ותהיה יהודי פשוט.

להיזהר מהדרכה כוזבת

מה צריך יותר מיהודי פשוט, מה יש יותר טוב ויותר גדול מזה, למה צריך להוסיף חומרות, רח"ל מכניסים חומרות לבתים יהודים, יש מדריכי חתנים וכלות, שלוקחים נשמות ישראל יקרות ומחטיאים אותם בזה שמטילים עליהם כל מיני חומרות, לא נותנים להם לחיות, תקדש אותם במותר לך, קדושים תהיו, תכניס את הקב"ה בבית על ידי המותר לך, ככה לא תעבור על איסורים, יהיה לך מזה נקי, עינים נקיות, וכל החושים יהיו נקיים, ככה קיבלנו ממוהרא"ש וצריך כל הזמן לדבר על זה שוב ושוב כי מתקרבים מקורבים חדשים שמתייגעים כל כך, ואומרים שרוצים להיות יראי השם ורוצים להיות שמורים ורוצים להיות טהורים, אולי לא מסודר שם אצלם בבית, אולי צריך להזיז קצת את הריהוט בבית, את המנורה את

האלו בבית, בחינוך הילדים, ללמד אותם פשטות, ליטול ידיים בבוקר, להתפלל על זה, ולהגיד לילדים שיקפידו על זה, אם אשתך לא נוטלת ידיים בבוקר אי אפשר לשנות אותה בזה שתגיד לה מה לעשות, אבל תלמד מזה מה זה חינוך, היא לא נוטלת ידיים, כי ההורים שלה לא נוטלו ידיים, אבל עם הילדים שלך תדבר, אחד שאל אותי היום שהוא לא יודע מה לעשות עם אשתו כי היא הולכת ככה וככה, ונכנס בה רוח רעה שהיא משאירה שיער, והוא שואל מה השיעור שמותר להגיד לה, אמרתי לו: כל עוד שאתה מעריך אותה ואתה מסתכל עליה בעין טובה ואתה לא מתעצבן שהיא לא מצייתת לך לכל מילה, אתה יכול להגיד כמה שאתה רוצה, וזה יכנס וישפיע, אבל אם אתה מתחיל לאכול את עצמך מבפנים ואתה כועס עליה שהיא לא מקשיבה לך, אסור לך להגיד, וזה לא יעזור כלום, אתה יכול להגיד רק אם תסתכל עליה בעין טובה ואתה מעריך אותה, ואתה מבין את כל מה שהיא עברה, ואתה מרחם עליה, ואתה יודע שהיא מצאה חברות שחשובות קצת אחרת ממך, הרי אתה גם היית יכול למצוא חברים אחרים ויש לך נס שמצאת את היכל הקודש, גם אם אתה מבין שאתה לא מבין אותה, תדבר איתה על זה, תשוחח איתה ותסביר שהיית מאוד נהנה אם היא תעשה כמו שהצדיקים אומרים, הם נתנו על זה ברכות, והצדיקים הקדושים אמרו שזה מביא דורות ישרים ודורות קדושים, הרי בעוד כמה עשרות שנים השערות האלו לא שוות כלום, ואז יהיה חשוב רק אם הילדים הולכים בדרך התורה והישרה, ויהיה חשוב ילדים שרוצים לאכול מצות בפסח ולבנות סוכה, אפשר לדבר מאוד יפה על זה בבית.

לגדל את הילדים לפשטות היהדות

אם אתה בבוקר בבית, תיטול את ידיים
לילדים, תספור איתם: "א,ב,ג,ד,ה,ו,ז.
אה א צדיק" וככה עוד ילד ועוד ילד, זה

ידים, בסוף זה יכנס אצלם, אני לא מבקש שלא תישן, ושתנמנם כסוס, אבל אני כן מבקש שתהיה יהודי פשוט, לפני שאתה הולך לישון תכין נטילת ידים, ותקרא קריאת שמע, יהודי פשוט קורא קריאת שמע, חז"ל אומרים שיהודי שקורא קריאת שמע לפני שהולך לישון הוא הורג את כל הקליפות שהוא ברא, אם נפלתי בעבירות, עשיתי עבירות, ראיתי עבירות, אפשר לתקן את זה, אפשר למחוק את כל הזכרון הרע של היום הזה, אומרים: שמע ישראל ד' אלוקינו ד' אחד, כמה זמן כבר לוקח לקרוא קריאת שמע, 2 דקות, לפני שאתה רץ לקרוא את נוסח האריז"ל ולהוסיף את הוודוי, קודם תקרא כיהודי פשוט את ג' הפרשיות של קריאת שמע, חז"ל אומרים על הקורא קריאת שמע, כל המזיקין בדלין הימנו, בן אדם חוטא ובורא עוד ועוד קליפות, מפעם אחד לפגום בברית אפשר להביא הביתה יותר ממאה אלף קליפות ושדים, אבל בקריאת שמע אתה מבטל אותם, רבינו אומר שקריאת שמע היא סגולה לבטל תאות ניאוף, זה בתורה מאוד יפה שרבינו מביא בליקוטי מוהר"ן בחלק א' סימן ל"ו שכל מדינה יש לה את התאוה שלה, ואחרי זה יש את הבעיה הבינלאומית, יש שבעים אומות ושבעים לשון ושבעים מידות, ויש כלליות של שבעים אומות, והיינו תאות ניאוף, ורבינו כותב שקריאת שמע עוזר לכל מי שיש לו תאוות ניאוף, ומי שהתאוה הזאת ממש לא עוזבת אותו הוא כבר צריך להוריד דמעות בקריאת שמע.

יהודי פשוט בהתבודדות

ולזכור שאנחנו רוצים להיות יהודים פשוטים, התחלנו בסדר של הלילה כי כפי שהולכים לישון ככה קמים, מכינים נטילת ידים וקוראים קריאת שמע, שמע ישראל ד' אלוקינו ד' אחד, ומבקשים על אמונה, מתבודדים קצת ומבקשים מהקב"ה שרוצים להיות ירא שמים, יש יהודי שנרדם עם טלפון ויש יהודי שנרדם

המטה ואת הכסא ואת השולחן, וככה הבית יסתדר.

להתרחק מטכנוולוגיה בבית

כמובן שאף אחרי שהתחתנו וחיים חיי תורה, צריך מאוד להיות זהיר, וחייבים גדרים וסייגים, חייבים ללכת ברחוב עם עינים למטה, ולא להכניס טלפון הביתה, היצר מבלבל תסתכל רק את זה ורק את זה, אני מבקש ממכם תלמידי היקרים אל תכניסו טלפון הביתה, תשאירו את העסק בחוץ, לא יברח לכם כלום, כל הכסף שעושים שלא בדרך הקדושה, משקיעים אחרי זה באיזה מקום ואחרי זה זה מתפוצץ, יש לך בית, תדבר עם הילדים ותדבר עם אשתך, ואם יש לך קצת זמן תפתח משניות וחומש, תעשה לעצמך שיעור, תלך לבית כנסת, תלך לעשות חסד, את הבית תשאיר בקדושה, תשאיר נקי, אל תכניס חדשות הביתה, אל תכניס עיתונים הביתה, גם אם יש לזה את האותיות החסידיות ביותר, אף אם יש לזה את הגרפיקה משלנו, את האותיות והסגנון שלנו, את ה'קמץ' שלנו, אל תכניס אותם הביתה, בבית תסתכל על הילדים, אולי יש ילד שצריך יותר תשומת לב תתן לו את זה, לא צריך לטפל בילד על ידי ששולחים אותו ללמדו כל מיני אומנות, ובזמן זה האבא ילך לבלות עם חברים, אלא תדבר איתו, הוא סך הכל רוצה לדבר איתך, דיבור פשוט עם הילד זה הטיפול הכי טוב לילד.

יהודי פשוט בקריאת שמע

חייבים להכניס בבית את היסוד של נטילת ידיים בבוקר, זה נראה משהו קטן, אבל זה מהיסודות של בית יהודי פשוט, יהודי פשוט מכין בלילה קערה ליטול ידיים, והכל נהיה כפי שאתם תרגילו את עצמכם, מוהרא"ש אמר לי, שהבחורים הם כמו פלסטלינה [CLAY] שאפשר לפסל אותם, תכניס אלף דרשות של נטילת

עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, הרי זה הדבר הגרוע ביותר שיכול להיות, מה אפשר להגיד על מישהו יותר מזה שהוא עובד ע"ז, היום אנחנו לא מבינים איך זה יכול להיות בכלל, כי אנשי כנסת הגדולה לקחו את היצר מעבודה זרה, כשלומדים את הפרשה של עבודה זרה, זה הרי לא מובן וכי יכול להיות שמשתחוים לאבנים ולצלמים, כי אנשי כנסת הגדולה שרפו את המלאך של ע"ז, והאמת שמאוד קשה איך אפשר לשרוף מלאך שהוא כולו רוחני, ומבאר הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע שהם החליפו לו את התפקיד, החליפו תאוות ע"ז בתאוות ממון, היום כבר אי אפשר למכור ע"ז, כל הסיפור מאותו האיש שהומצא שהוא נולד ברפת וכו', זה כאלו שטויות שאף אחד לא קונה היום, מישהו הגיעו לאיים אצל מוהרא"ש, בחור שהיה מאוד עצבני, ואמר שהוא הולך להתנצר ולהשתמד, אמר לו מוהרא"ש מה יהיה הסוף שלך, יתלו אותך כמו שתלו את אותו האיש, אמרו לי פעם על איזה בחור שהוא הגיע לתיפלה שלהם בבית הנצרות ומצטלם שם, ועל בחור כזה אומרים חז"ל שבשמירת שבת הוא זוכה למחילת עוונות, אפילו אלו שכבר עמוקים בתאוות ממון, ובשמד, אם הוא שומר שבת מוחלין לו.

מגיע שבת תשים הכל בצד ותשמור שבת, תשים בצד את הטלפון, את הרכב, את החדשות, ואת הסיגריות, ותשמור שבת, ואם חס לך תחשוב שאתה בסאונה ותהנה, צריך יראת שמים כשמגיעים הביתה בשבת והשמש קופחת בחוץ וחושבים שיש מזגן בבית ופתאום רואים שהמזגן כבוי ולא עושים קולות של שינוי וכו', צריך לשמור שבת, נכון אני רוצה מזגן ואני רוצה לישון, אבל אני שומר שבת, ושמירת השבת מוחקת את כל ההיסטוריה, מוחלין לו על כל עוונותיו.

חזרה לחקב"ה על ידי הציצין של רבינו

עם התבודדות, ואומר, רבש"ע אני רוצה ליכות להיות יהודי ירא שמים, רבש"ע אני כבר הולך להיות טוב, הקב"ה הוא כזה רחמן, תארו לעצמכם, על ילד שברח מאבא שלו, הסתכסך עם האבא, והלך עם חברים לא טובים, והילד חוזר ואומר לאבא שלו, אבא, האם אתה רוצה לקחת אותי בחזרה, כרחם אב על בנים, בוודאי שהאבא מרחם ולוקח אותו בחזרה, הקב"ה מרחם עלינו, רק תחזור אליו.

תשובה – עבודה פשוטה מאוד

איך חוזרים אל הקב"ה, על ידי השפתיים, זה מתנה שקיבלנו מרבינו, לא ידעתי את זה לפני שהתקרבתי, חשבתי שכדי לחזור להקב"ה צריך צומות ועבודות קשות כפי שרואים מה שצדיקים עשו, עכשיו היינו בפולין אצל הצדיקים הקדושים, אמרתי לאברכים שבלי רבינו הייתי נכנס למרה שחורה, הרי צדיקים קדושים כאלו, הרבי ר' אלימלך, הרה"ק משינאווא, הרה"ק מראפשיץ, הרה"ק הבני יששכר, והרה"ק ר' מענדל ור' הערשל מרימנוב, אלו צדיקים שהצליחו לעשות את זה, אבל לי זה לא מצליח, אני לא יכול להיות ירא שמים, אבל אחרי שרבינו נתן לנו סוד וטריק, אנחנו אומרים בשפתיים: אני גם רוצה להיות צדיק, רבינו אומר שאם נעשה את זה נגיע למקום הגבוה ביותר, תתחילו להגיד בשפתיים, רבש"ע אני רוצה לקרוא קר"ש אני רוצה למחוק את כל העבירות. אנחנו מקבלים כפתור ואנחנו יכולים למחוק בו את כל ההיסטוריה של היום.

יהודי פשוט בשמירת שבת

גם שבת קודש נמצא בפרשתינו, איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, התורה אומרת קדושים תהיו איך נהיים קדושים, מכבדים אב ואם ושומרים שבת, כי חז"ל אומרים השומר שבת אפילו עובד

זה אצל ההורים, אלא כולם יעודדו אותך לנסוע לצדיק לבקש ישועות, הרי אומאן זה לא מקום שרק פותרים בעיות בבניה ובמשכנתא, ואני צריך הבטחה מהצדיק 'זיך בייגן אדער לייגן', או איזה סכסוך עם שכן שנותנים לו מהיין של המכות, הרי באומאן מתקנים את הנשמה שלא יאבד בכף הקלע ורבינו מתקן את הנשמות, כל כך קשה לדבר על זה, חז"ל אומרים שמי שחטא בעבירות והתחבא לעשות עבירה, העבירה קשורה בו ככלב, זה ירוץ אחריו לכל מקום שאתה הולך, אבל יש כאן רבי שיכול לתקן אותך.

וכי אחרים יכולים לעזור לך

יש כאלו שיש להם לחץ, מה יגיד אח שלי כשידע שנסעתי לאומאן, ומה יגיד השכן, וכי האח שלי והשכן שלי יכולים לעזור לי, כל בעל עסק מסתכל מה שטוב לו, הוא לא מסתכל על כלום, הוא רואה עיסקה טובה שנכנס כאן כסף ומרויחים, אז הוא שם, יש אחד שעושה חשבון הרי לידי יש את הבית כנסת שאם הרב שם יגלה שהייתי באומאן הוא כבר לא יתן לי שלישי אלא יתן לי רק הוספה, ככה הולך אצל ההונגרים נהגו שלאנשים המוזרים נותנים רק הוספה ולא שלישי ורביעי, היום התחילו לנסוע למרוקן, אם אתה נוסע למרוקן לחג תקבל שלישי, רק לאומאן אסור לנסוע, הרי אתה אדם נורמלי זה לא בשבילך, למה זה לא בשבילי, הרי רבינו הבטיח שמי שיהיה אצלו יחיה כל הזמן עם הקב"ה, אני זוכר שנסעתי פעם ראשונה לר"ה, מישוהו אמר לי למה אתה נוסע לאומאן, זה לא היה סתם מישוהו, זה היה איש חשוב, ושואל, הרי הרבי ר' אלימלך זי"ע הבטיח שכל מי שיסע אליו לא ימות בלי תשובה, וידוע סיפור על איזה מישוהו שהיה 'גוסס' המון זמן עד שה'אור פני משה' אמר שכיון שהוא היה בליזענסק לכן הוא צריך להגיד וידוי, ורק כך יוכל למות, וכך היה, ולכן ההוא שאל אותי למה אני

אנשים מאוד שבורים ולא יודעים שהקב"ה הוא רחמן, ולא חושבים שגם מי שנפל לניאוף יכול לחזור להקב"ה, בן אדם התחבא עם עבירות ולא יודע איך לצאת מזה, תחזור להקב"ה הוא מחכה לך, ואם תצליח להגיע לציון הקדוש של רבינו אז זכית בלוטו, כי רבינו יתקן אותך, תגיד את עשרת המזמורי תהלים, ורבינו יתקן אותך, כולם כבר עושים עכשיו את ההכנות לנסוע לרבינו, כל אחד יבחר את הדרך שלו איך הוא יסע, ונבקש מהקב"ה שנוכה לנסוע כולנו, אני והילדים שלי והנכדים שלי, וכל המשפחה שלי ואבא שלי וחמי כולם יבואו לרבינו, מתחבאים מההורים ואומרים שנוסעים לראש השנה לקרעסטיר, והאבא שואל מה יש כבר מנין שם בר"ה, אולי זה גם יצליח ויהיה שם מנין ויצליחו לשקר להורים... כי לאומאן הרי אסור לנסוע, מותר לנסוע לכל מקום שרוצים, יש נסיעות לר"ה לכל מקום, לווילענדיק וליזענסק וקרעסטיר וכל מקום שאתה רוצה, אבל לאומאן איך מותר לנסוע לשם הרי אתה אדם נורמלי.

נחזור לענייננו, אם אתה יכול להגיע לרבינו זכית, לא 'אם אתה יכול', אלא תעשה כל מה שאתה יכול לעשות בעולם שתגיע לציון רבינו, ותכניס פרוטה לצדקה ותגיד עשרה מזמורי תהלים, והנשמה שלך לא תיאבד, מסכנים אנשים שחטאו ואחרי זה הולכים מהעולם, ועוד לפני שמגיעים בכלל לדין וחשבון ולגלגול, הנשמה כבר זורקה בכף הקלע ואין לה מנוחה, ואחרי זה יכניסו אותך בגלגול באיזה עץ או דג או חתול, וכאן יש לך צדיק שאומר תבואו אלי ואני יתקן אתכם, צריך להיות כזה טיפוש לא לנסוע לרבינו, צריך להיות מאוד טפשי לא לנסוע לרבינו, זה פלא גדול שלכל מקום נוסעים והכל מותר, ורק לאומאן אסור, עכשיו היו עשרות אלפי איש בציון הקדוש בקרעסטיר, ואף אחד לא יעצור אותך מלנסוע לשם, אף אחד לא יגיד לך שזה משהו חדש ולא ראו את

מביא מדרש שכשבן אדם נפטר מהעולם, הוא מאוד נבהל, והוא מתחיל לצעוק ואף אחד לא מתייחס אליו, הוא כקול קורא במדבר, והוא מתחיל לצעוק את כל השמות שהוא מכיר, אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, ראובן שמעון וכו', עד שכשהוא צועק 'אשר' מגיע אליו אשר בן יעקב ושואל אותו האם אמרת משניות, אם אמר משניות הוא פותח את כנפיו והוא מכניס אותו לגן עדן, מאשר 'שמנה' לחמו, שמנה אותיות משנה, והוא יתן מעדני מלך, מעדני היינו עדן, שאשר מכניס לגן עדן את מי שגורס משניות.

הולכים לבית אבלים ומבקשים שם מאנשים שיכניסו את שמם בפתק שיקחו מסכת משניות, הרי אף אחד לא יגיד אני לא ילמד, וכותבים את השם, הרי אתה שקרן ובחיים לא תלמד את זה, למה אתה כותב זה, הרי חוץ מברסלב'ר חסידים אף אחד לא ילמד, אבל אני אומר תביא לי את כל הפתק, אני הרי לומד כל יום ח"י פרקים, ובפעם הבא שאני מתחיל אני יגיד שכל הש"ס הבא שאני אומר במשניות, יהיה לנשמת פלוני בן פלוני, וכך אני עושה טובה לנשמה שלו, וכמובן גם הנשמה שלי מרוויחה שהיא אמרה משניות, כשאומרים משניות הכל משתנה, נהיים בן אדם חדש, מקבלים פה חדש מקבלים מצב רוח חדש, השלום בית משתנה, במקום לשגע את האשה כל היום, שתעשה ככה ושהיא תעשה ככה, וחושבים שהתחתנו וקנו שפחה, יש לי תרופה בשבילך, תגיד משניות ותתרפא.

אם תדבר יפה גם היא תתנהג ככה

יש דברים שקשה לדבר ברבים אבל חייבים לדבר מזה אני ידבר ברמז ונקווה שתבינו, את כולם אפשר לרמות אבל את האשה אי אפשר לרמות, אתה יכול לרמות את עצמך ואת החברים שלך אבל לא את אשתך, אף אחד לא מכיר את

לא נוסע לליזענסק וזהו, למה אתה צריך להסתכסך עם המשפחה, אמרתי לו: אני לא רוצה למות בתשובה, אני רוצה לחיות עם תשובה, אני רוצה לחיות עם הקב"ה, יש כאן רבי שמכניס בי געגועים להקב"ה.

רבי שנותן לי חומש ומשניות

יש לי רבי שנותן לי כל יום קצת חומש, השבוע יש שני פרשיות לעבור, אחרי קדושים, ואחרי זה יש אמור, ואחרי זה ל"ג בעומר ושוב שני פרשיות בהר בחוקתי, וחזק חזק ונתחזק, סיימנו חומש ויקרא, והצלחנו לסיים עוד חלק בתורה, יש לי רבי שאומר לי: קח משניות תגיד פרק משניות, הרי אתה מאמין שיש עוד עולם, ויבוא יום ויכניסו אותך לקרקע, ויש מנהג שכל אחד מכסה בעפר, מוהרא"ש אמר שהוא לא מקיים את המנהג הזה, אני לא קובר אנשים כשהם בחיים, ולא קובר אנשים לאחר מיתה, זו עבודה של חברה קדישא, מוהרא"ש אמר אולי אין להם כח לכסות לבד אז הם עשו מזה מנהג שכולם יעזרו. ואז כשאנחנו כבר בקבר מגיעים עכברים ושאר מיני חיות, אני לא מכיר את כל השמות שלהם, והם מתחילים לחתוך חלקים ולהכאיב לאדם, והנשמה מתחילה לעוף בעולם, ומוהרא"ש אומר ב'אשר בנחל' שגוף שאומר משניות לא יבואו אליו התולעים, מוהרא"ש עשה כאן בשיבה שיר יפה עם חרוזים: אני אומר הרבה משניות, ובקבר אני לא יפחד מהתולעים והשרצים וממלאכי חבלה, ובגן עדן אני אשב עם צדיקים. זה שיר כל כך יפה, זה לא איזה שיר שמישהו המציא ולא יודעים את המקור, אלו מילים שמוהרא"ש כתב, וככה זה.

המשניות מצילים את הנשמות בעולם העליון

החיד"א בספר ראש דוד פרשת ויחי

הבן אדם כמו שהאשה מכירה אותו, זה המציאות, וכשאתה לא מדבר אליה יפה, ואין לך עצבים אליה, ואתה מסתכל עליה כתינוק, ורק כשאתה רוצה ליהנות לעצמך אתה פתאום מדבר יפה ומספר לה שאתה מעריך אותה, אתה תראה שאז הכל נסגר ומתחיל תירוצים, כי אי אפשר לרמות אותה, כמו אלו שלא נותנים מנוחה לילד ואומרים לו שאוהבים אותו, תעזוב אותו במנוחה, אתה הרי לא אוהב אותו אתה רק רוצה לשחק איתו, והוא תינוק שלא יכול להגיד לך כלום, תעזוב את הילד במנוחה, תן לו לטיפה ותגיד לו אני אוהב אותך וזהו, תן לו מנוחה אל תשתעשע כל היום כמו משוגע, וככה אצל האשה אתה לא יכול למכור לה שאתה מעריך אותה, היא יודעת איך אתה מדבר איתה כל הזמן, ואם אתה מרים לה טלפון במשך היום או לא, והיא שמה לב לכל השקרים שאתה מסובב אותה עם הטלפון, נשים הן חכמות, היא לא תגיד לך מיד שהיא מיד קלטה שאתה הגעת מוקדם הביתה לעזור רק כי אתה רוצה אחרי זה ללכת לשם ולהגיד את זה וזה וכו', הרי כל גנב משאיר עקבות.

צריך לדבר יפה כמו שיהודי ירא שמים מדבר, ואז אתה תהיה אצלה הראשון ברשימה, וכשמפריעים לה כל מיני דברים, כגון שמפריע לה שיש לך חברים כאלו ושאתה הולך למקומות האלו, היא צודקת, זה לא אתה שנפלת עם אשה אלא אתה תתקן את עצמך, אלא כמו שרבינו אומר, שבזמנו של אברהם אבינו היה שמה של השכינה שרה, ובזמנו של יצחק שם השכינה היתה רבקה, ובזמנו של יעקב אבינו היה שם השכינה, רחל ולאה, ורבינו מסיים דבריו וכן הוא אצל כל אחד ואחד, ומה מצב השכינה אצלך בבית, כפי שאתה נוהג עם האשה, עם המלכות, בחינת השכינה היא בחינת מלכות, הרי אנחנו בימים אלו מתקנים את כל הספירות, חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד והאחרון זה מלכות, האשה היא המלכות, יש כתר

לדבר יפה עם הילדים

נבקש מהקב"ה שנוזה לקדש עצמנו במותר לך, לחיות כמו שהרבש"ע רוצה בלי חומרות ופרישות, על זה לבד היה שווה כל ההתקרבות, על זה שזכינו ושמענו את דברי השכל האלו ממוהר"ש, הרי במקומות אחרים מדברים הפוך, האשה אמרה אז היא אמרה, וב"ה שכאן מדברים על שלום בית, ונבקש מהקב"ה שנוכח את שבתותי תשמור, לעשות סעודה יפה עם הילדים בסעודת שבת, נשוחח עם הילדים ונטייל איתם ונקשיב להם, הילדים לא צריכים תורות בסעודה, הם צריכים פשוט שנדבר איתם, להגיד: הוא כל כך טוב, והוא התפלל כל כך יפה, ופגשתי את הרבי של הילד ההוא ואמר לי שהוא ילד יקר, וההיא כל כך צנועה, ולהגיד: אמא, כמה אנחנו צריכים להודות להקב"ה על ילדים כאלו, צריך לתת הרבה מילים טובות לילדים, לא להתקמצן, יש שני דרכים לבקש מילד לארגן את הבית, או להגיד אתה ילד כל כך יקר אני רוצה לראות איך אתה מסדר כל כך יפה את הבית, או להגיד אם אתה לא מארגן לא תקבל...

לא לשכוח להתפלל על כל זה

אבל אדם הוא רק אדם ולפעמים שוכח ולכן צריך תמיד לבקש מהקב"ה שנוכח מזה כל הזמן, שנוכל לחנך את הילדים, שנוכח שזה מה שישאר מאיתנו, שיהיה לנו שלום בית, יש לך שפתיים,

מהרחוב איזה עובר אורח שהיה מאוד מלוכלך עם כינים, ואחד הילדים לא רצה לשבת בשולחן שבת ונכנס למטבח, ר' נתן יצא אליו למטבח ונתן לו סטירה שיכנס לשולחן, ר' נתן היה לו שכל וסיפר את זה לרבינו, הוא אמר שהביא איזה מצורע הביתה והילד יצא ונתן לו סטירה שיחזור, רבינו אמר לו 'וכי מרביצים ילד', ואחרי זה אמר לו 'ואל תכניס מצורעים הביתה', יש כאלו שחושבים שהמצורעים הם ל"ו צדיקים, היה איזה יהודי בבארא פארק שהיה נראה נורא, אנשים נעצרו לידו לבקש ברכות, לא אנשים, רק בחורים... ומוהרא"ש אמר שידעו שהוא לא מהל"ו צדיקים, הומלס הוא לא אליהו הנביא והם לא ל"ו צדיקים, מי כן צדיק, כל אחד יכול להיות צדיק אם רק תבקש מהקב"ה, רבינו אמר לר' נתן אל תכניס מצורעים, תכניס רק כאלו אורחים שתוכל לדבר איתם מאמונה, כשהיו מגיעים אצל סבא שלי כל האנשים המוזרים האלו, הוא ביקש ממני להוציא אותם, הם לא אליהו הנביא, אני הייתי בחור צעיר והוצאתי אותם, אבל בחוץ ביקשתי מהם ברכה והבאתי להם אוכל, עוד מעט תשמע מהם שכל הישיבה כאן זה מהברכה שלהם...

צריך לאהוב את הילדים

לילדים לא מרביצים, מדברים אליהם שוב ושוב ושוב בצורה יפה, ונותנים המון מילים טובות, אוי ואבוי למי שמתפוצץ על הילדים ומרביץ, תדבר אליהם שוב ושוב, ואם אין לך כח, תבקש מהקב"ה שיתן לך כח, ותדבר אליהם שוב, ואולי הגיע הזמן שתתחיל לאהוב את הילדים, אני אומר את זה כל הזמן למחנכים, אני עומד עליהם על הראש, המוסד כבר גדל ומתחיל להיות כמו כל מוסד, אני רוצה שתורידו את השם שלי מהמוסד אם נהיה הכל רשמי, אני כל כך מפחד מזה שיהיה כל כך גדול, בחורף הבא בעזרת השם יהיו 300 ילדים במוסד בשטעטל, וברושלים יש 3

תגיד: רבש"ע תעזור לי ללכת כל יום 3 פעמים לשחרית מנחה ומעריב, הרי כל כך הרבה פעמים כבר קיבלתי על עצמי שאני ילך לבית כנסת, תעזור לי רבש"ע, תעשה אפילו תפילת שווא, אתה יודע שאתה לא הולך להתפלל אבל לפחות תתפלל שאתה רוצה, הרי זה לא עולה כסף להתפלל על זה, אפילו שאתה לא הולך למקווה, תתפלל שאתה רוצה ללכת למקווה, המקווה מוחקת את הכל, כל אלו שנבראים מעשיית עבירות רודפים את האדם והטבילה במקווה מורידה את כל הדברים שנבראו מהעבירות, ואם אין לך מקווה או שאתה לא יכול ללכת למקווה, לך תעשה מקלחת, ט' קבין, זה כבר חצי מקווה, כמובן שאם יש מקווה הולכים למקווה, אבל אם אין מקווה תעשה מקלחת, תשעה קבין זה דין דגמרא, אתה תרגיש אחרי זה יותר טוב, תרגיש יותר בשמחה, אנשים נמצאים במרה שחורה ולא הולכים למקווה ולא לט' קבין, רודפים אחרי הבהמות ובסוף הולכים מהעולם עם ידיים פתוחות, ואין כלום ביד.

לא מרביצים לילדים

בואו נתחזק, מגיע שבת, נבקש שנהיה בשמחה, לבקש מהקב"ה שלא נתעצבן, וכי אנחנו נקלקל את כל השבת כי שכחו לקנות איזה סלט או איזה עיתון, או שח"ו נשרף הטשולנט, מה אתה מסתכל עליה במבט כל כך מאיים, מה היא חייבת לך, היא גם יכולה להסתכל עליך ככה, אל תשבור את הבית שלך בגלל טשולנט, תלך בטוב עם הילדים, לא להשתמש עם ידיים בבית חס ושלום, אסור להרביץ לילדים, זה סכנת נפשות, רבינו אמר שזה הולך יותר טוב כשמדברים בטוב, רבינו אמר פעם לר' נתן 'וכי מרביצים ילדים', ר' נתן סיפר את הכל לרבינו, ועל ידי זה הרווחנו את הדיבור מרבינו, דיבור אחד כזה שר' נתן שמע מרבינו וכבר יש לנו דרך לחנך את ילדינו, זה היה כשר' נתן הביא

ילדים, ואני אומר הלוואי אני יכול לעוף לשם [הערת הכותב: היום יש במוסדות בארץ ישראל מעל מאה תלמידים ב"ה], אני רוצה שתכניסו לב בילדים, אני לא רוצה מספרים, אני רוצה שתראו כל ילד וילד מה הוא צריך, יש ילד שמגיע אחרי הזמן וצריך להכניס אותו, ויש ילד שצריך להעיר לו, ויש ילד שאסור להכניס, ושזה לא יהיה אוטומטי שכל ילד שמגיע דקה אחרי 9 לא מכניסים, המלמדים שואלים אם מותר להם להעיר לילדים, התשובה היא שלילדים מותר להעיר כל עוד שאוהבים אותם, מותר גם להעיר לילדים נשואים וצריך להעיר אבל רק כשאוהבים אותם, אם לא אוהבים אותם זה לא יעזור, אני מעיר גם לילדים הנשואים שלי, כי אני מאוד אוהב אותם אני באמת אוהב אותם, מעולם לא חיבקתי אותם ולא נישקתי אותם, אולי הם ילדים פגועים... אבל אני אוהב אותם באמת, ומי שאוהב את הילד שלו יכול להגיד לו, ואם הוא לא אוהב אותו זה לא יעזור לו בין כה.

מי שכן משתמש בבית עם הידים או ח"ו עם מקלות שישוב עכשיו בתשובה, אבא אחד כתב לי מכתב שהוא היה צריך להרביץ לבחור שלו בבין הזמנים הזה י"ב פעמים עם המצקת של המרק, ירחם השם, הוא מבקש שיגידו לו מה לעשות, זו הרי סכנה גדולה מה שעשה, כי כשמכים את הילד עם מצקת, לא עושים את זה עדין, כמו נטילת ידיים, אחד על היד הזה ואחד על היד הזה, עושים את זה עם עצבים ירחם השם, תדברו יפה לילדים, לא מגרשים את הילדים למיטות עם קולב, אומרים להם יפה: תכנסו למיטה, יש לי משהו מעניין שאני הולך לספר לכם, יש לי משהו מעניין להראות לכם, לא צריך לעשות כלום, עושים כמה תנועות עם הידיים, תדבר איתם יפה, אל תתן מכות ואל תתן צביטות, עכשיו הם ילדים קטנים ולא מחזירים מכות אם מרביצים להם, אבל כשיגדלו יכולים להחזיר, אחד אומר לי שהוא נסע

נבקש על זה שלא נתעצבן, שנפסיק להרביץ, שנעזוב את כל החומרות והפרישות, ונחיה חיים טובים, ונזכור שהקב"ה מחכה לנו ורוצה לקבל אותנו בתשובה אפילו שנפלנו כל כך הרבה, כפי שרבינו אמר שהוא פעל אצל אנשיו שכבר לא יעשו עבירה בשלימות, והכוונה היא שאחרי שנופלים חוזרים מיד אל ד' ומבקשים מהקב"ה שלא רוצים שזה יקרה שוב, ד' יעזור שנוכל לחיות עם קדושים תהיו, רציתי לדבר גם מאיש אמו ואביו תיראו, ממצוות כיבוד אב ואם, אבל כבר נהיה מאוחר, צריך לשמור על כבודם, עם הורים לא מתווכחים, לא מלמדים את ההורים איך לנהל עסק, ואיך לארגן בית, אפשר לעזור להורים, אפשר לכבד אותם ואפשר להקשיב להם עם חיוך, גם

אם הם מספרים אותו סיפור המון שנים, לא מתווכחים ולא מלמדים אותם, רק לעזור להם ולקחת אותם ממקום למקום, זו המדרגה הגדולה ד' יעזור שנזכה לקיים את זה ואם נציית לרבינו נוכל לגדול צדיקים גדולים.

פסח תשפ"ה ועוד, בצל ראש הישיבה שליט"א

⚠ מדור זה נכתב מפני השומעים ויתכן
שהדברים לא מדויקים או לא הובנו כראוי

הישיבה לאחד האורחים, אני לא רוצה שתחשוב שכל שבוע יש כל כך הרבה אנשים בשבע בבוקר, זה רק עכשיו, והייתם נקיים...

• אחד הגבאים ביקש מאחד המתפללים החשובים להתפלל שחרית לפני העמוד, ואח"כ ביקש הגבאי מראש הישיבה אם מסכים להתפלל, והסכים, והלך הגבאי להודיע לאברך שראש הישיבה יגש לעמוד, וראש הישיבה שם לב לזה, ואמר לאברך שיגש לעמוד, כי אחרי שכבר הודיעו למישהו אחר לגשת לעמוד, הוא לא מוכן לגשת בשום אופן.

• בשבת ובימי החג היו אורחים מרובים, אנשים שהגיעו לימי החג אצל בניהם וכדומה, ובין האורחים הגיע גם ילד נכד של מוהרא"ש זי"ע וראש הישיבה כיבדו בכל הימים ביותר הכבוד וביחס מיוחד, ראש הישיבה אמר לו שהוא נראה בדיוק כמו שמוהרא"ש היה נראה כשהיה ילד, ואמר ראש הישיבה שזכות הוא לו ללמד תורה ויראה את נכדיו של מוהרא"ש כפי שאמרו חז"ל [בבא מציעא פה]. על רבינו הקדוש שחיפש את הנכדים של רשב"י ושל ר' טרפון כדי לקרנם לעבודת השם.

• בימי הפסח אין כל כך הרבה שיחות בבית המדרש, כי לא עושים קידוש בבית המדרש, ואת כל מה שהיה במשך ימי החג אי אפשר בכלל להעביר, כי אי אפשר לכתוב ולמסור את רגשי הקדושה של ימי החג, ואת התפילות ואמירת ההלל וכו', אבל נצטט ונלקט דיבורים אחדים מכמה אנשים שמסרו מוטוב לבם את הדיבורים והשיחות לשותף את עמך ישראל רעבי טובך צמאי חסדך.

• בשבת בבוקר, שבת הגדול ערב פסח, ישב ראש הישיבה בבית המדרש קודם התפילה, ולפני שהתחילו להתפלל בשבע בבוקר, והיה שלג כבד, ואמר: מי כעמך ישראל, אנשים קמים מוקדם והולכים לבית המדרש בתוך שלג כבד, רק כדי לקיים מצוות עונג שבת, לאכול סעודת שבת על פת לחם, מי כעמך ישראל.

• בליל שבת אמר ראש הישיבה לאנשים שגרים במרחק מבית המדרש, שלא יבואו לבית המדרש הגדול בבוקר, אלא יתפללו בבית מדרש ליד הבית, כדי שיוכלו לאכול קודם סוף זמן אכילת חמץ, ואכן לא הגיע ציבור גדול, ובקושי היה כמה מניינים, וקודם התפילה אמר ראש

נו, אדרבה ואדרבה, ואמר שהוא כבר ממתיך שיבוא משהו שיכתוב מכתבים כאלו, וזה יהיה דבר גדול.

• ואמר שכל אבא צריך לדעת שבלילה זה הקב"ה מכניס בפיו את הדיבורים הראויים לבניו, וכל אחד מקבל כעת כוחות מן השמים להשמיע לבניו אמונה ברורה, וצריך לנצל זאת ולדבר איתם בשפתם.

• אחד האברכים אמר שהוא לא יכול ללמוד ליקוטי מוהר"ן, וראש הישיבה שכנע אותו שילמד עם פירוש שפתי תפתח והוא בוודאי יענה, ולאחמ"כ אמר ראש הישיבה, הכל היה שווה לי, ששכנעתי אברך לפתוח את הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן.

• בליל שביעי של פסח התכנסו אנשי שלומינו עם הראש הישיבה לאחר הסעודה, ראש הישיבה נתן לכל אחד כוסית מיץ ענבים ובירך לכל אחד את הברכה והישועה שהוא צריך להיוושע, אחד בפרנסה בהרחבה, ואחד בשידוכים, וכן בשאר הישועות, כשאחד האברכים שצריך ישועה לא הגיע, שלח אליו ראש הישיבה לביתו כוסית מיץ ענבים לישועה, ראש הישיבה קרא לילדים שישירו את השיר 'אדיר במלוכה', ונתן לכל ילד לשיר קטע בקול, ראש הישיבה דיבר מזה שבכל שנה ושנה יש שוב את הנסים הגדולים של קריעת ים סוף, וכל אחד יכול להיוושע בכל הישועות, ובפרט בפרנסה וזיווגים, ואמר שזיווגים הכוונה גם לשלום בית, צריך הרבה להתפלל על כך.

• דיבר על זה שבני ישראל עמדו ליד הים וצעקו אל ד', והקב"ה אמר להם מה תצעק עלי, ולכאורה צריך להבין מה יש לבני ישראל לעשות אם לא לצעוק אל ד', הרי זו העצה היחידה שיש לבני ישראל, ואמר שהיות שהיה שם קטרוג גדול, כי שרו של ים

• אברך אחד שעשה שידוך לאחד מנכדי מוהר"א"ש, זכה וקיבל לדמי שדכנות שטריימל של מוהר"א"ש, והביא האברך את השטריימל לראש הישיבה לימי הפסח, וראש הישיבה לבש את השטריימל בליל הסדר ובשבת ויו"ט, שטריימל יפה ללא כת, וראש הישיבה אמר שהוא מאוד נהנה להיות עם השטריימל כי רבינו אומר בספר המידות שכובע של צדיק מסוגל להסיר הגאווה, ואמר ראש הישיבה שהעיקר הוא להתלבש עם הלימודים של הצדיק, ולהכניס בראש את כל מה שמוהר"א"ש לימד אותנו.

• קודם כניסת החג לימד ראש הישיבה ברבים את האגרת של הר"ש מאוסטרופלי, וראש הישיבה דייק בלשונו שכשאשר מדבר מהעונשים שהקב"ה מעניש את הרשעים הוא כותב, שהמטרה היא לטהרם מעונותיהם, שהקב"ה אינו מעוניין להעניש אנשים ח"ו, אלא רק רוצה לנקותם ולזככם כדי שיוכלו להתקרב בחזרה אל ד', וכן דייק באגרת על הסוד הנקרא 'אשר', שאנשי שלומינו אומרים שהכוונה בזה לספר הקדוש אשר בנחל שמגלה את כל הסודות, שהקב"ה מנהיג את העולם ורק איתו צריך לדבר.

• ואמר שכל מה שכתוב באשר בנחל זה דבר אחד: תפנה להקב"ה ותדבר להקב"ה! ואמר שאינו מבין איך יכול להיות שאנשים שולחים שאלות לעיתונים, ועונים שם תשובות לאנשים מה לעשות, מי יכול לתת עצות לאחרים כשהוא עצמו לא יודע מה לעשות עם עצמו, ואם תאמר איך כותבים תשובות בעצתו אמונה, ויש לומר שכל התשובות בעצתו אמונה כתוב בהם, תלך להקב"ה ותבקש ממנו והקב"ה יעזור לך, ואם תאמר שגם אתה יכול לכתוב מכתבים כאלו,

את החור בספינה ותיקנו את זה, והסביר ראש הישיבה שיש ב' מיני צעקות, יש צעקה של אמונה בד', ויש צעקה של יאוש וחוסר אונים, אם צועקים שהמצב איום ונורא וכבר אין מה לעשות, על זה אמר הקב"ה בקריעת ים סוף, מה תצעק אלי, ורק אם צועקים מתוך אמונה ותקווה אפשר להיושע.

- וסיפר את מה שמוכא במדרש, על המלך שהיה לו בת שהיתה מבקשת ממנו כל דבר, עד שהתחתנה והפסיקה לבקש מהמלך, ואז שלח שליחים שיתפסו אותה, שהיא תתחיל לצעוק אל אביה, ואמר לה המלך שעשה כן רק כי רצה לשמוע את קולה, אותו דבר היה עם בני ישראל על הים, שהקב"ה לא שמע את הקול שלהם מאז שיצאו ממצרים, כי במצרים צעקו אל ד', ועכשיו לא צעקו, לכן הקב"ה שלח את המצרים בחזרה לבני ישראל, כי רצה לשמוע את קולם.

- ראש הישיבה דיבר בחשיבות של שלום בית, שעל זה מתפללים בשביעי של פסח, קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף, ואמר שר' נתן היה תמיד מדבר דיבורי תכלית, ואחד האפיקורסים הגיע לשם וחשב לעצמו, בוודאי מדבר ר' נתן מתכלית, כי אין לו כסף ואין לו עולם הזה, אבל אני מגיע עכשיו מעסקים גדולים שעשיתי, וקניתי לאשתי יהלום יקר, ואם לר' נתן היו דברים כאלו יקרים הוא לא היה מדבר מתכלית, ר' נתן מיד קרא את מחשבותיו, ואמר: לפעמים אדם חושב שאחרי שקנה יהלום יקר לאשתו יהיו לו חיים טובים, יכול להיות שהוא יביא לה את זה והיא תכעס ובסוף הוא ירצה להתאבד, וכך היה, הוא הלך הביתה והיא אמרה לו שהיא לא רצתה סוג כזה, והוא כעס עליה שהיא מתלוננת,

טען 'הללו והללו עובדי עבודה זרה', לכן רצה הקב"ה שבני ישראל ינסו מיד לים, ולא יתחילו כעת להתווכח ולהוכיח האם הם ראויים לנס או לא, כדי שכל אחד יבין וידע שאף אם הוא נמצא במצב שנמצא, ואף אם הוא נפל לאן שנפל, והוא הגיע למצב של הללו עובדי עבודה זרה, צריך הוא להתרומם משם ולצפות לנס מן השמים, ושלא יעסוק עכשיו במשא ומתן בזה, אלא יתחיל לעשות דבר טוב, שינסה לעשות איזה מצוה קטנה ושיתקדם הלאה.

- ואמר שבני ישראל עמדו בים, וחשבו כל מיני מחשבות איך הקב"ה יציל אותם מהמצרים, אולי ישלח להם שם איזה מכה והם יברחו, ואף אחד לא חלם בכלל שהקב"ה יבקע את הים, ומזה ילמד האדם שאף אם רואה שאין לו שום ישועה, הקב"ה יכול לחצוב לו ישועה חדשה, משהו שהוא בכלל לא חשב עליו.

- ואמר שאחד האברכים שלא זכה עדיין לזש"ק, התלונן בפניו, למה אומרים לו כל הזמן שיתפלל שוב על ילדים, אולי הגיע הזמן לקבל את הגזירה באהבה, ואמר לו ראש הישיבה שאם יאמין בהקב"ה והוא ימשיך לבקש הוא יראה נסים גדולים, ואף אם הרופאים אומרים שאי אפשר, הקב"ה יכול להביא ישועה מכל מקום, וככה זה בשידוכים ובכל דבר, אף אם בדרך הטבע לא רואים ישועה, הקב"ה יכול לשלוח ישועות שלא חושבים עליהם בכלל.

- ואמר שבשעה שרבינו היה על הספינה פתאום הגיעו גלים גדולים והספינה כמעט טבעה בים, ואחד הנשים צעקה שם בקול גדול, ואמרה לרבינו למה אתה לא צועק, אמר לה רבינו אולי כל זה קורה כי את כן צועקת, והיא הפסיקה לצעוק, ומצאו

הישיבה בפסוקים מיוחדים ורקד עליהם במיוחד.

בשביעי של פסח בבוקר אמרו את שירת הים בנעימות ביחד [לא פסוק בפסוק], אחה"צ היה הפסקת חשמל בכל הקריה, והגנרטור לא עבד, ועשו הרבה תפילות, וב"ה החשמל חזר.

ערב כניסת ליל אחרון של פסח, דיבר ראש הישיבה כמה דיבורים, כדי שבינתיים יוכלו הנשים לארגן את סעודת יו"ט, בפרט אחרי שנפל החשמל, ודיבר ראש הישיבה על מה שלמדו בדף גמרא שהאדם שהורג בשוגג רץ לעיר מקלט, והוא צריך להיות שם עד מות הכהן הגדול, ולכן אמותיהם של כהנים גדולים הביאו מאכלים לרוצחים בשוגג שלא יתפללו על בניהם שימותו, והגמרא אומרת שהכהנים אשמים שהם לא התפללו שלא יהיו רוצחים, והגמרא אומרת שאף אם הכהן גדול התמנה רק לאחר הרציחה קודם פסק הדין, היה לו לכהן גדול להתפלל שהרוצח יצאי זכאי בדין, ושאל ראש הישיבה איך אפשר להתפלל על דבר שכנגד ההלכה, תורה לא בשמים היא, אם לפי ההלכה הוא לא יוצא זכאי בדין על מה יש להתפלל, ואמר שבנו הרב אלחנן הביא לו תירוץ יפה, שהכהן גדול היה צריך להתפלל שאם הבן אדם חייב, שכולם יפסקו שהוא חייב, כי ההלכה היא שאם כל הסנהדרין פוסקים יחד על אדם שהוא חייב, הוא יוצא זכאי. ואמר ראש הישיבה שאנחנו צריכים ללמוד מזה שהכל תלוי בתפילה.

ואמר: אני יכול לעמוד עכשיו ולהגיד לכם דבר מאוד פשוט, מורי ורבותי, צריך לדבר אל ד', בפרט עכשיו בפסח, פה סח, אבל זה יותר מעניין אם אני מקדים לפני זה סיפור של כהן גדול, ושאלה ותשובה.

והתחיל ריב גדול שם בבית, הוא באמת רצה להתאבד, ואז נזכר בדיבורים של ר' נתן, שהוא ירצה להתאבד.

ואמר ראש הישיבה שכעת זה הזמן להתפלל על שלום בית, ובוודאי הקב"ה יעשה נסים, ואנחנו צריכים להאמין בזה שהקב"ה יושע אותנו, ואמר שאחד אמר לו שהוא נסע לציון מוהרא"ש ביבנאל, ואמר את כל התהלים ולא נושע, אמר לו ראש הישיבה אם ככה תחזור שוב להגיד תהלים, אם כבר היית נושע מזה, אולי אתה לא צריך לחזור, אבל אם לא נושעת תיסע שוב ותגיד שוב את כל תהלים, וככה עם כל סגולה שעושים לשידוך, צריך לעשות שוב ושוב, אם רבינו אמר שאמירת קרבנות הנשיאים היא סגולה לשידוך, אז יש להגיד שוב ושוב, ואם רבינו אמר שאמירת שירת הים בשמחה היא סגולה לשידוך, יש לעשות את זה שוב ושוב.

ודיבר בשבח יוצאי עדות המזרח איך שהם שרים את שירת הים מתוך שמחה גדולה.

ודיבר בענין הפרנסה, ואמר שאף אחד כאן לא רוצה כסף, בהיכל הקודש לא צריכים כסף, אבל צריך פרנסה, לפרנס את הבית, ואנשים חושבים לפעמים מחשבות רעות בפרנסה, כמו 'לי כבר לא יהיה פרנסה', או 'אולי אפתח כרטיס אשראי ואתחיל ללוות כסף מהבנק', וכדומה, האדם צריך להתפלל על פרנסה.

כבר הגיע שעת חצות הלילה, ואמר: אני יודע שזה כבר חצות, אבל אני רוצה להזכיר לכם עוד נקודה אחת, תזכרו מזה שרבינו נתן לנו עצה טובה, שאפשר לדבר אל ד', תנצלו את העצה הזאת. לאחר מכן רקדו שירת הים, כמה פעמים נעצר ראש

והתחלתי לעשות את זה, וזה היה מאוד קשה, בגלל שזה הדבר הכי חשוב, לכן היצר הרע משקיע הרבה כוחות על זה, לאנשים יש כח לדבר שעות עם חברים, אבל כשמתחילים לדבר עם ד' הם מיד מתעייפים, אבל כשממשיכים וממשיכים בסוף רואים כמה שזה טוב וכמה שזה מביא לאדם הצלחה ברוחניות וגשמיות.

• ואמר לאורחים שהגיעו, אני רוצה שתדעו שכשיש כאן הפסקת חשמל זה לוקח המון המון זמן עד שחוזר, אבל היום זה חזר מוקדם, כי כולם התפללו על כך, ואמר לאברכים, הרי עד היום לא חשבתם להודות לד' על החשמל שהוא נותן לכם, פתאום שמתם לב על המתנה שהקב"ה שולח לכם.

• באחרון של פסח בבוקר, לימד זוהר הקדוש ביער, ואמר שהוא מאוד מקווה שהמלמדים לומדים את ספר הזוהר, ואמר שאפשר לראות על הילדים אם המלמד שלו לומד זוהר הקדוש, מי שלומד זוהר מקבל יראת שמים, ואמר לאחד מאברכי הכולל, אני רוצה שתדע, שלימוד התורה בכולל הוא הדבר הגבוה ביותר, אבל תדע שעוד יותר גבוה מזה, זה להיות מלמד ולשבת עם הילדים ולדבר איתם דיבורי אמונה, ואם יבקשו ממך לבוא להיות מלמד, תעזוב את הכולל ותלך להיות מלמד.

• ואמר למנהל, אני מבקש שתגיד למלמדים שילמדו זוהר הקדוש, כי אני חושב עכשיו על שנת ת"ת, מה יהיה עם האנשים באותן שנים, צריך עכשיו להכניס לילדים המון יראת שמים שיהיה להם כוחות בעוד שלוש וארבע שנה.

• ודיבר על זה שכל כך הרבה משפיעים ורבנים חיים מהעצות של רבינו, ובזה מחיים את כלל ישראל, אבל

• ואמר בשם הרה"ק מסאטמאר זי"ע, על הפסוק וחרב לא תעבור בארצכם, ובתרגום אונקלוס מתרגם, שלא יסור חרב מארצכם, ולכאורה זה היפך כוונת הכתוב, ובשנות השואה והזעם ביאר הרה"ק מסאטמאר שאונקלוס לשיטתו, הוא תירגם על הפסוק 'בחרבי ובקשתי' בצלותי ובבעותי, שחרב הכוונה לתפילה, ולכן וחרב לא תעבור בארצכם, הכוונה שלא תסור התפילה.

• ואמר, שאחזה"צ כשנפל החשמל, היה מאוד חם, אי אפשר היה לישון, ואי אפשר היה ללמוד, ואז נזכר מאומאן, שהוא מגיע לשם אחרי טלטול הדרך, ולא יכולים לעשות כלום, לא נרדמים מרוב עייפות, ואין מוח מרוכז ללמוד, אבל יש רק דבר אחד שאפשר תמיד לעשות, לפתוח את השפתיים ולדבר עם ד', ואמר שאותו דבר עשיתי היום, פתחתי את הפה ואמרתי להקב"ה כמה אני מודה לו על החג הנפלא הזה.

• ואמר לילד נכדו של מוהרא"ש: כשהתחלתי ללכת לשיעורים של סבא שלך כליל ישישי, הוא התחיל להגיד איזה דבר תורה על הפרשה, ואח"כ אמר שיש עצה טובה, לפתוח את הפה ולדבר עם ד', וכל פעם כששמעתי את זה, אמרתי לעצמי, אני מיד הולך לבצע את זה, אחרי השיעור אני הולך לדבר עם ד', אבל אחרי השיעור שכחתי מזה, ובשבוע הבא שוב הגעתי לשיעור, והתחיל להגיד איזה דבר תורה, והתחיל להגיד שאפשר לדבר עם ד', ואחרי השיעור דיברנו מהשיעור מה מוהרא"ש אמר, והייתי בטוח שעכשיו אעשה את זה ואתחיל לדבר עם ד', ושוב שכחתי, וככה היה כמה שבועות, עד ששבוע אחד שמעתי שסבא שלך אומר שאפשר על זה לבד להתפלל: רבש"ע תפתח לי את הפה שאוכל לדבר איתך,

שרואים זה בכלל לא מה שקורה באמת, אי אפשר לדעת כלום מבחוץ מה באמת קורה אצל האנשים בפנים, והמלמדים צריכים לדעת שאם הם רוצים רק 'תמונה' שכל הילדים מתפללים אז הם צריכים לצעוק עליהם ולהיות עם משמעת וכו', אבל אם הם רוצים שזה יהיה משהו פנימי ושיהיו מחוברים לתפילה, חייבים המלמדים לדבר איתם הרבה על יראת שמים ואמונה וחשיבות התפילה, ולאט לאט הדברים יחדרו בנפשם.

• אחרון של פסח בבוקר אחרי התפילה, היה פעם ראשונה בימים אלו שהתקיים קידוש אחרי התפילה, כי בפסח לא אוכלים מהשני, אבל באחרון של פסח המנהג לאכול מאחרים, אי אפשר היה ללמוד סיפורי מעשיות, כי הספרים שמשתמשים בחמץ מכרו לגוי, גם הסידורים והמשניות שמשתמשים בכל השנה על השולחנות של הסעודות מכרו לגוי והביאו במיוחד אחרים לימי הפסח, וכן הברכונים, ו'תיקון הכללי', אבל ראש הישיבה דיבר כמה דיבורים על ההפטרה של אחרון של פסח.

• בהפטרה כתוב שבעת שמישי יבוא, יגר זאב עם כבש, ונמר עם גדי ירבץ, ועגל וכפיר ומריא יחדיו, ונער קטן ינהג בס', ושאל ראש הישיבה מה זה מעניין אותנו מה יהיה בעת שמישי יבוא, אלא רואים איזה שלום בית יהיה בימות המשיח, בן אדם שהוא כמו זאב יוכל להיות עם מישהו שהוא כמו כבש, ומי שכמו נמר יוכל להיות עם גדי, כי כשמישי יבוא יכניסו את האמונה, ומי שחי עם הקב"ה יכול להיות עם אשתו, לא משנה איזה הבדל תהומי יש ביניהם, ורבינו אמר שהוא כבר מכניס כעת את הלימודים של משיח, וממנו עד

מתביישים להגיד שהעצות הם של רבינו.

• בעת שמכרו את העליות, דיבר עם כמה מלמדים ואמר להם שעכשיו מגיעים ימות הקיץ, ומאוד קשה להחזיק את הילדים בכיתה, וזה זמן למלמדים שימלאו את הילדים עם יראת שמים על ידי סיפורי צדיקים, והמלמדים צריכים לדעת שכעת קשה מאוד לילדים ללמוד דברים קשים שצריכים ריכוז חזק, ואמר שכל מי שלמד אצלו בתור ילד, זוכר שבקיץ למדו דברים קלילים יותר ובעיקר דיברו מצדיקים וסיפור מצדיקים דברים שאפשר ללמוד מזה לעובדא ולמעשה.

• אחד המלמדים שאל איך הוא יכול לשכנע את הילד, שהחיים אצל הגוי אינו בגדר 'חיים טובים' בכלל, ראש הישיבה הביט עליו בחזקה ושאל אותו, מה אתה חושב, שזה יכנס לילד בשיחה אחת? אני מדבר עם הבחורים על זה חמש שנים, ואחרי זה ממשיך לדבר אחרי החתונה, זה לוקח זמן, עוד שיחה ועוד שיחה עוד שנה ועוד שנה וכל דיבור נכנס ללב, נבנה אבן על גבי אבן, עוד קצת אמונה ועוד קצת יראת שמים.

• ואמר שהתמונה בחוץ נראית מצויין, יש כאן אברך שיושב באמצע התפילה עם ספר ביד, ובמקום להתפלל הוא לומד כל הזמן, ועושה ליצנות מהתפילה, והוא לא מתפלל בכלל, ומצד שני יש כאן אברך שיושב בתפילה עם ספר, ונראה לאנשים שהוא לא מתפלל, אבל אני יודע שהוא מגיע מארץ ישראל, וכבר קם מוקדם לפנות בוקר וכבר התפלל והניח תפילין, ועכשיו הוא הגיע לשבת איתנו בתפילת יו"ט, ולשמוע את ההלל, ובינתיים הוא לומד בספר, זה רק משל קטן כדי להבין שמה

לאכול לפני התפילה, וככה ראה אצל אבא שלו וכו', עדיין התפילה יותר חזקה מהכל, ואף אם אין לו כח לעשות כלום, עדיין הוא יכול לפתוח את השפתיים, אותו דבר זה עם חובות ועם פרנסה, עם תפילה יכולים להצליח הכל.

• ואמר שאחד האברכים שאכל אצלו בסעודת החג שאל אותו, איך זה נראה אחרי שכבר זוכים להיכנס לתוך הקדושה, ענה לו ראש הישיבה, אני לא יכול להגיד לך, כי אותי עוד לא הכניסו, ואני עוד עומד בשער מבחוץ ודופק ומבקש שיכניסו אותי, אבל מוהרא"ש לימד אותי להישאר ליד הדלת ולא להפסיק לנדנד את הקב"ה שוב ושוב, ולדפוק בדלת ולהתחנן לזכות ללמוד ולהתפלל ולהיות עם יראת שמים.

• אחרי שהתחילו לשיר, עצר ראש הישיבה ואמר יש לי עוד משהו חשוב לספר לכם, היה פעם יהודי שהיתה לו בת שמאוד סבלה על המעיים, כל פעם אחרי שהיא אכלה היא הקיאה את הכל, והם הלכו להמון רופאים וניסו את כל הטיפולים ושום דבר לא עזר, ליהודי הזה יש חבר שגר כאן בקריה, והוא תמיד אמר לו, תתפלל עלי, תזכיר את הבת שלי לרפואה, לפני פורים פגש היהודי את החבר שלו ואמר לו, עכשיו זכיתי להשיג תור אצל הרופא הכי גדול בענין זה, הוא גר במדינה רחוקה, ובעוד כמה שבועות בעז"ה אטוס אליו, ואחרי פסח הוא פוגש אותו ושואל, האם נסעת עם הבת שלך, הוא ענה לו, אני לא נסעתי, אני אגיד לך את האמת, ישבתי עם הילדים שלי באחרון של פסח, ואמרתי להם, הרי כתוב שמצהה היא מיכלא דאסוותא, מצהה היא מאכל של רפואה, היום זה היום האחרון של אכילת מצה, ואנחנו נבקש מהקב"ה שהמצה תרפא אותה,

משיח אין הבדל רק שאצל משיח לא יהיה בחירה ועכשיו יש בחירה לא לציית, ולכן מי שלוקח את העצות של רבינו כעת, וחי עם הקב"ה יכול לזכות לשלום בית גם אם נראה שהוא ואשתו בכלל לא מתאימים.

• ואמר שאותו דבר זה בנוגע ליחסים בין עובדים למעביד, המלמד צריך להסתדר עם המנהל, המלמד הוא כמו כבש והמנהל הוא כמו וכו', וכן המנהל צריך להסתדר עם ההנהלה גשמית וכו', כל אחד צריך להסתדר עם השני, ואם מכניסים את הקב"ה כולם מסתדרים, ואמר שצריך להתפלל על כך שלא יהיה מחלוקת בין אנשים, ואם מישוהו רואה שחבר שלו כועס עליו ולא רוצה לדבר איתו, שלא יתעלם מזה, אלא יעשה על כך תפילה, אף אם זה נראה לו תפילת שווא, שיגיד: רבש"ע תעזור לי להסתדר עם כולם, אני לא רוצה לריב עם אף אחד.

• ואמר שהרבה אנשים אומרים, אין לי כבר כח לסבול, אני בורח, והרבה אנשים באמת בורחים, משאירים את האשה ומתגרשים וכדומה, אבל צריך לדעת שלא יעזור כלום, אין לאן לברוח, כולם ממשיכים לסבול גם אחרי שברחו, אם הקב"ה גזר על האדם לסבול, לא יעזור לברוח, רק תפילה תעזור, להתפלל מעומק הלב שלא יסבול יותר.

• אברך רואה בבוקר איך כולם רצים למקווה והוא נגעל מהמקווה, שיתפלל על כך, אפילו שזה נראה לו תפילת שווא, רבש"ע אני לא רוצה להיגעל ממקווה, אני גם רוצה להיטהר, ואם הוא לא מצליח להגיע לבית מדרש, וזה כבר ככה אצלו המון שנים, ולא חושב שיכול לשנות את זה, שיתפלל על כך, הוא יראה נסים, ואם הוא כבר רגיל הרבה שנים

אומר שכל אחד אפילו איש פשוט אינו יכול להיות איש כשר כי אם כשמסכים לעבוד את ד' אף ללא עולם הבא, כי לפעמים היצר מראה לאדם שאין לו עולם הבא, ובין כה הוא לא יקבל שכר, והאדם צריך לחזק את עצמו שהוא מוכן לעבוד את ד' אף בלי עולם הבא, ואף אם יקבל גיהנום על מצוה זו, ורבינו אומר שאפילו ביום אחד צריך אדם לחזק את עצמו כמה פעמים ביום בדבר זה, כי אדם אומר לעצמו, מה כבר יהיה שעכשיו אני יניח תפילין ויתפלל, הרי אני מכיר את עצמי, ואני יודע מה יהיה איתי היום במנחה, ומה יהיה איתי מחר, למה להתחיל בכלל, בסוף בין כה יהיה לי גיהנום, והאדם צריך לחזק את עצמו, שלא משנה מה יהיה, הוא הולך לעבוד את ד', כי מי שיעשה חשבונות כאלו לא יוכל אף פעם להיות ירא שמים, כי תמיד היצר יבלבל אותו עם החשבונות האלו.

• ואמר ראש הישיבה, שלפעמים אברך אומר לעצמו, אני כבר רואה את מצבי, אני יהודי כבר לא יהיה, חס ושלום להגיד כך, צריך להגיד הפוך, גוי אני כבר לא יהיה, ברוך השם שאני לא גוי ואני יהודי, מכאן ואילך מה שאני זוכה לעשות הכל רווח.

• ובליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן מ"ח כשרבינו מדבר מזה, הוא כותב בזה הלשון 'ומה עשה הבעל שם טוב זכר צדיק לברכה על הים בשעה שהסיתו הבעל דבר', ודייק ראש הישיבה מה הכוונה שהסיתו הבעל דבר, הרי לא היה כאן יצר הרע שהסיתו, סך הכל שמע בת קול מן השמים שאיבד את העולם הבא שלו, וביאר שאותם רגעים של חלישות הדעת הם באים מהבעל דבר, והבעל דבר בא לכל אחד ואומר לו שאין לו עולם הבא, ורוצה לעשותו לו חלישות הדעת ולהחלישו בעבודת השם, וכן רצה

הילדה נכנסה לחדר שלה עם המצה והתחילה לבכות להקב"ה, רבש"ע הרי המצה היא מאכל של רפואה, אני הולכת עכשיו לאכול את המצה, רבש"ע תרפא אותי, וראה זה פלא, הסעודה הראשונה שהיא אכלה והיא לא הקיאה, ומאז נעלמה מחלתה כאילו לא היה, ואמר ראש הישיבה, אנחנו הולכים עכשיו הביתה לאכול את הסעודה האחרונה של המצה בבית, תלכו עכשיו הביתה תאכלו המון המון מצה, ובעז"ה אצל כולם יהיו רפואות.

• המנהל שליט"א מציין: שראש הישיבה לא כתב השנה שום מכתב בימי חול המועד, רק מכתב אחד הוא כתב לאשה אחת שצריכה רפואה, וכתב לה שאף שאינו כותב חול המועד הוא יוצא מגדרו, כי שמע מבעלה שהיא כמעט לא אוכלת כלום, וכתב לה שתאכל כמה שיותר מצות, והיא תראה ישועה ורפואה גדולה.

• בסעודת משיח סיפר ראש הישיבה באריכות את כל הסיפור של הבעל שם טוב בנסיעתו לארץ ישראל, ודייק כמה דברים באמצע, בעת שסיפר שהבעל שם טוב שמע את הבת קול שאיבד את כל העולם הבא שלו, בגלל שהוא הבטיח בן זכר לבני הזוג שהביאו לו כל צרכי החג, ואמר ראש הישיבה שברגע הראשון הבעש"ט מאוד נבהל מזה, תתארו לעצמכם על איזה גביר ענק שיש לו נכסים לרוב, ושמע בשורה שברגע אחד הוא איבד את הכל ונשאר בלי כלום, אין לו אפילו דולר אחד, אבל הבעל שם טוב חזק את עצמו ואמר שהוא הולך לעבוד את ד' בלי עולם הבא.

• ואמר שרבינו מביא את הדבר הזה בשיחות הר"ן [שיחה מ"ח], ורבינו

ויגיד את המילים, שיגיד את המילים הפשוטות: רבונו של עולם תעזור לו, שישמור שבת בפשטות, שיחיה את עצמו עם אכילת מצה.

• ואמר שעצם מצוות אכילת מצה יכולה להחיות את האדם לכל כולה, וראה אצל אחד שתלה חתיכת מצה מהאפיקומן מעל הדלת ומאוד נהנה מזה, איך שהאדם לקח את זה למעשה ומזכיר לעצמו כל השנה שאכל מצה בפסח, ואמר ששמע מחסיד ברסלב, שלכן כל יום בעת הנחת תפילין אומרים קדש והיה כי יביאך, כדי להזכיר לעצמינו שלא אכלנו חמץ בפסח ואכלנו רק מצה, ובזה תמיד אפשר להחיות את עצמינו, לא משנה מה שרק יעבור עלינו, הרי אכלנו מצה בפסח.

• ואמר שבסיפור כתוב שאחרי שהבעל שם הגיע לאות י' ועשה מה שעשה, שכל אחד מוטל עליו לעשות מה שעשה, לא כתוב בסיפור מה עשה הבעל שם טוב, כי כל אחד צריך לעשות מה שמוטל עליו לעשות, כל אחד לפי מדרגתו, וכל אחד יעשה את מה שצריך לעשות.

• ואמר שפעם היו רואים בפסח הבדל בין עני לעשיר, לעני לא היה לאכול בחג, אבל עכשיו יש לכולם לאכול בחג, וכולם קנו בהרחבה, ורק אחרי פסח יש את ההבדל, כי מתחילים לחשוב איך משלמים את הכרטיס אשראי, אבל אם יהיו בשמחה, יוכלו לעבור את הימים של 'אחרי פסח', ויוכלו לשלם את הכל.

• אחר כך שרו חסל סידור פסח, לשנה הבאה בירושלים, כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו אמן.

• ביום חמישי פרשת שמיני נסע ראש הישיבה לקרית ברסלב ליברטי, יצא לפנות בוקר מוויליאמסבורג,

הבעל דבר להסית את הבעל שם ולהחלישו בזה, אבל הוא חיזק את עצמו והמשיך לעבוד את ד' ללא עולם הבא.

• לפי הסיפור מספרים שהבעל שם טוב הקדוש היה שר 'לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו', קודם היה שר את המילים האלו בשיר איטי ואחרי זה בשיר שמח, וראש הישיבה ניגן את הניגונים המקובל בבית סקאליע, שהם נכדי הבעל שם טוב, והם מספרים שזה מה שמקובל שהבעל שם טוב הקדוש שר על הים.

• כשהגיע לחלק בסיפור שאדל בתו של הבעל שם טוב אמרה לאביה, שהוא יכול לזרוק את הכתבים בים, כי נכדו יעשה חידושים יותר גדולים, אמר ראש הישיבה שאין הכוונה דווקא לחידושים עמוקים יותר ומחודשים יותר בעמקות ובפשט, אלא הכוונה היא שרבינו מחדש כל כך הרבה נפשות, אף שהם אחרי יאוש ואף שכבר קיבלו כל כך הרבה קבלות וראו שהם לא יכולים לעשות כלום, והחידוש של רבינו הוא, שאדם שלומד את ספריו ומקיים את עצותיו תמיד יכול להתחדש ולהרים את עצמו, וזה חידוש גדול מאוד שרק רבינו הצליח לחדש, שאף אחרי כל מה שעברנו עדיין יש לנו את הכוחות לבוא שוב ולהתחיל מהתחלה וללמוד ולהתפלל.

• כשסיפר את החלק במעשה שהבעל שם טוב לא ידע כלום והתחיל להגיד את אותיות הא'ב' עד שהגיע לאות י' ואז התחיל להיזכר, ואמר שהכוונה בזה היא, שבשעה שיהודי רואה שהוא לא יודע כלום, והכל סתום לו, ואין לו שום חשק ושום עסק בעבודת השם, שיקח את הא'ב', הכוונה לא' ב' ביהדות, לדברים הפשוטים ביותר שיש ביהדות, שיקח סידור

שיבח את כל הבחורים שהיו להם סיומים.

- בתפילת שחרית היה נתינת שם ללידת בת לאחד מאברכי הקריה, לאחר שחרית היה קידוש על נתינת השם, ודיבר ראש הישיבה עם הבחורים, ואמר כמה מקנא בהם שיש להם דרך הלימוד, ושאל את אחד הבחורים בן כמה אתה, וענה שלש עשרה, אמר לו ראש הישיבה אני יגיד לך מה אני עשיתי כשהייתי בן שלש עשרה, אני ראיתי שמישהו פירסם תמונה של חתן וכלה ברחוב, לקחתי ספריי וצבע וביקשתי מחבר שישמור בצד שאף אחד לא מגיע, ואני צבעתי את זה כדי שבארא פארק ישאר עיר של קדושה, ואילו הייתי יודע מדרך הלימוד, הייתי יכול בזמן זה לתפוס עוד מסכתא, ושאל בחור אחר, בן כמה אתה, וענה שהוא בן ארבע עשרה, ואמר לו, אתה יודע מה אני עשיתי כשהייתי בן ארבע עשרה, אני למדתי בישיבה, והמגי"ש צעק עלי ואמר לי, משהו גדול עוד יצא ממך כי אתה לא רוצה ללמוד כלום, ואמר שהוא גם עשה כתרם לחתונה של נכד האדמו"ר, ושאל עוד בחור בן כמה אתה, ואמר שהוא בן שש עשרה, ואמר לו, אני בגיל שלך לא היה לי מה לעשות, הסתובבתי בישיבה מלמעלה למטה, רק רציתי ללמוד ולהיות ירא שמים ולא ידעתי מה עושים, ואח"כ שאל את אחד האברכים בן כמה הוא, והוא אמר שהוא בן עשרים ואחת, אמר לו ראש הישיבה, אני בגיל שלך הייתי אברך אבוד לגמרי, הייתי בחוסר אונים, הייתי באמצע לחפש צדיק ומורה דרך שיוכל לסדר לי את החיים.

- ביקשו מראש הישיבה שיספר משהו מהרה"ק הדברי חיים זי"ע כי היה יום אחר יום ההילולא, וסיפר ראש הישיבה שפעם אחת באתה בתו של

כשנכנס לרכב התחיל לומר ברכת התורה מילה במילה, ואח"כ קריאת שמע וברכת ציצית, ואח"כ התחיל ללמוד משניות, ובדרך למד שלושים פרקים משניות, כל מסכת כלים.

- בדרך תמה ראש הישיבה לאן נוסעים כל הרכבים, כולם רצים אחרי הכסף, מה יש להם מזה, ואמר שרבינו אמר שזה דבר פלא, שאלפי שנים שאנשים עסוקים בלעשות כסף, איפה כל הכסף של כל האנשים שעשו בכל השנים, כל הזמן רק מתלוננים שאין כסף, ואנשים כל הזמן רק עושים עוד ועוד כסף, לאן הכל הולך, נוסעים פה משאיות ואוטובוסים וכולם רצים אחרי העבודה והכסף.

- ואמר שכל מטרתו של הנסיעה לקריה היא כדי שיוכל לדבר עם אברכי הכולל ולזרז אותם בלימודם, כי הם סיימו כעת הלכות שבת, והם צריכים כעת לחזור את זה בקצרה ולהיבחן ולהמשיך הלאה, וזו עיקר מטרתו לשבת איתם ולזרזם ולעשות איתם את התוכנית לחודשים הקרובים.

- בדרך הוא התקשר למגיד שיעור של הישיבה בקרית ברסלב, להגיד לו שהוא מגיע לשחרית, ושהוא ידבר עם הבחורים אחרי התפילה, כשהגיע ראש הישיבה הלך קודם להתבודד ביער, ואמר אח"כ אני לא יודע מה איבדתי בווייליאמסבורג, מה יש שם, אני רוצה כבר לעזוב ולעבור לגור פה בין העצים, המקום כל כך נקי והמקום כל כך טוב להתבודד, ואמר שהוא ממתין שיסיימו להתקין בישיבה את כל מה שצריך ואז יעתיק מגורתו לשם, לשבת עם הבחורים.

- ראש הישיבה דיבר בשבח האברכים שכבר מזמן סיימו להתפלל וכבר הלכו לעבודה, כי בלילה אין מה לעשות בקריה, וחייבים ללכת לישון מקודם, והיום מתחיל מוקדם, וכן

הרה"ק מצאנו שהיתה גרה ברוסיה, ושאל אותה אביה הקדוש, מה שלום היהודים ברוסיה, אמרה הבת, מאוד רע ומר שם ויותר גרוע שם ממצרים, אמר לה אביה הקדוש, אין דבר כזה יותר גרוע ממצרים, כי במצרים לא היה לנו את התורה, והיינו יכולים לשקוע עמוק בטומאה, אבל כעת שיש את התורה הקדושה, תמיד יכולים לצאת מכל מיצר, לא משנה מה שרק יעבור עלינו אנחנו יכולים להחיות את עצמינו עם דף גמרא.

לחמ"כ נסע ראש הישיבה לבקר את מוסדות החינוך, ונתן שיעורים למחנכים, ובכתות של הילדים הגדולים, ודיבר בשבח אמירת תהלים, ואמר שילדים גדולים יכולים לסיים בכל היום את ה'יום תהלים', ואמר למחנכים שבודאי צריכים לראות שהבנות הגדולות עוזרות בבית, אבל בדרך לבית הספר הן יכולות לסיים את ה'היום תהלים', ואמר שהוא לא יודע מה לעשות עם ה'קעמפ' בשנה זו, כי מצד אחד זה טוב שהבנות יצאו להתאווור, ושלא יצאו למקומות אחרים, אבל מצד שני איך אפשר להשאיר את האמא בבית עם התינוקות והשבנות הגדולות יצאו לכמה שבועות לקעמפ ולא לעזור בבית.

ואמר לילדים, אתם באמת ילדים צעירים, ולא יודעים עוד כלום מהחיים, אבל זה זמן להגיד תהלים ולשמור את זה למתי שיצטרכו, ואמר להם, יש לי כעת עשר משפחות כאן בקריה, שמצפים לזרע של קיימא, אנשים לא יודעים מה מחכה להם, אבל אם אומרים תהלים כשהן ילדות קטנות זה יכול להציל אותן, ואמר שמי שלא יכול להגיד את כל ה'יום תהלים', שיגיד לכל הפחות פרק אחד תהלים ביום, וידבר כמה מילים אל השי"ת.

ואמר לילדים, אתם באמת ילדים צעירים, ולא יודעים עוד כלום מהחיים, אבל זה זמן להגיד תהלים ולשמור את זה למתי שיצטרכו, ואמר להם, יש לי כעת עשר משפחות כאן בקריה, שמצפים לזרע של קיימא, אנשים לא יודעים מה מחכה להם, אבל אם אומרים תהלים כשהן ילדות קטנות זה יכול להציל אותן, ואמר שמי שלא יכול להגיד את כל ה'יום תהלים', שיגיד לכל הפחות פרק אחד תהלים ביום, וידבר כמה מילים אל השי"ת.

לחמ"כ נסע לבקר את 'בית הדפוס', וישב עם המנהלים והעסקנים בבית הדפוס, ועברו איתו על כל פרט ופרט בבית הדפוס, והתעניין בתרומות שבבית הדפוס, ואח"כ הלך לבקר את הרב יואל שניצלער במשרדו, שם עורכים את הספרים הקדושים עצתו אמונה, ושאר ספרי ראש הישיבה, ודיבר ראש הישיבה בשבח הספר הקדוש 'שפתי תפתח', על הפירוש הנפלא על ליקוטי מוהר"ן, ועל זה שהולך לצאת ספר שלם של ח' התורות הראשונים, ואמר לאברכים, שצריך לחשוב יותר איך אפשר להכניס את העצות של רבינו בכל העולם כולו, וליבנו כמה וכמה דרכים שישכנע יותר אנשים להביט בתוך הספרים ולחיות חיים טובים, ואמר על החוברת על שלום בית שנקרא בשם 'גן עדן', ואמר שאולי יש אנשים שיסתכלו בפנים כשיראו את השם גן עדן, אבל אחרים אומרים שעדיף לכתוב את השם 'אין לי עצה בחיים', זה יותר מדבר אליהם, וליבנו את כל הסברות לכאן ולכאן.

לחמ"כ נסע בחזרה למוסדות התורה לדבר עם הצוות והמחנכים, וישב איתם כשעה וחצי, ואמר ששכח לגמרי שהבטיח לילדים שהוא מגיע איתם לברך איתם ברכת האילנות וזו היתה אחת הסיבות העיקריות שהגיע, ולכן מיד אספו את כל הילדים ונסעו לברך ברכת האילנות.

ואמר שהוא היה בטוח שיכנס לבית הדפוס לדקות בודדות, כי היה לו משהו חשוב לסדר, אבל כשהגיע וראה את כל האברכים העוסקים במסירות נפש כל השנה למען רבינו, לא היה יכול לעזוב אותם, וכן בתלמוד תורה היה חייב להתעכב כשראה את המחנכים העוסקים במסירות נפש, ואף שחשב שיהיה שם רק כמה דקות.

ויראה שהוא יודע את הלכות שבת, זה יתן לו סיפוק, ויראה שכל מה שעמל בשלש שנים לא היה לריק, וכעת יוכל בכוחות חדשים להמשיך בשאר לימודי הכולל, ואמר שיש אברך שמוכן לתרום אלף דולר לכל אברך על כל מבחן שהוא יבחן אצל רב גדול, כל מי שרוצה יכול להיבחן עד אצל עשרה רבנים גדולים, ואם יביא עשרה מכתבי הוראה על הלכות שבת, יוכל לקבל עשרת אלפים דולר, אלף דולר על כל כתב.

• ותיכנן איתם כל סדר החזרה לפרטי פרטים, עד תשעה באב, ומתשעה באב עד ראש חודש אלול יעברו להיבחן אצל הרבנים.

• לאחמ"כ חזר ראש הישיבה לווייליאמסבורג, ובדרך המשיך לדבר בטלפון עם חברי ההנהלה של קרית ברסלב, ועברו על כל אחד ואחד שרוצה לעבור לגור בקריה, איך אפשר לסדר לו דירה בצד הטוב ביותר, איך אפשר להקל על תושבי הקריה, ועל אחד האברכים שחושב שכועסים עליו, אולי כדי לדבר איתו ולהגיד לו שזה לא נכון, ואף אחד לא כועס עליו.

• כשחזר לווייליאמסבורג הלך לישיבה למסור את המשך השיעורים הקבועים של ליל שישי.

• בשב"ק פרשת שמיני שבת מברכים אייר, בעת סיפורי מעשיות המשיך ראש הישיבה לספר במעשה של הבערגיר והעני, מהרוצח שנסע על המים ורצה לתפוס את בת הקיסר כדי למכרה, והיה אצלו כל מיני ציפורים של זהב שהיו נראים כמו ציפורים חיים ממש, והיו נראים כציפורים גדולים שעומדים על שיבלים ושרים, ואמר ראש הישיבה שרבינו מרמז לנו את מה שראה על התקופה שלנו, איך שעושים עם הטכנולוגיה דברים

• כשהגיעו לחצירו של ר' שבתי מזרחי לברך על האילנות, אמר ראש הישיבה לילדים את הטעם למה אנו מברכים על האילנות, כי הרבה נשמות שצריכים תיקון יורדים לגלגול לאילנות, ומקבלים תיקון כשמברכים את ברכת האילנות, חילקו ממתקים לילדים ושרו איתם, וראש הישיבה סיפר סיפור לילדים ואח"כ בירך איתם את ברכת האילנות.

• אח"כ נסע לבקר את הנהלת הקריה, ועבר איתם על כל החשבונות של הקריה, וישב איתם שעה ארוכה, ותיכנן את הפרטים הלאה איך לפתח את הקריה.

• אח"כ חזר לישיבה ונתן שם שיעור בשני דפי גמרא, ושוב אמר להם כמה שהוא נהנה להיות כאן בקריה, בעיר כבר אי אפשר להסתובב כעת, הקיץ התחיל והפריצות ממלאה את הרחובות, וכאן בקריה הכל נקי, ואמר אני לא רוצה לחזור לעיר, אני חייב קודם כל להסתכל על הנשמה שלי, כאן אפשר להישאר נקי וטהור, בעיר יש ממש מבול, ואמר שבינתיים יש רק תירוצים למה הדברים עוד לא מוכנים בישיבה... וחבל על כל יום, צריך לסיים לבנות שם את חדר האוכל וחדרי השירותים, ואז יוכל לעבור לגור בקריה.

• אח"כ התפלל ראש הישיבה מנחה עם הבחורים, ומשם נסע לבקר את אברכי הכולל, ודיבר איתם על זה שהם כבר סיימו עכשיו שלש שנים של לימוד הלכות שבת, וכעת עומדים בזמן החזרה הכללית והמבחינים, ואמר להם שאין להם מה להיות בלחץ מהמבחינים, כי מטרת המבחן היא לא לזרוק מהכולל מי שלא יודע, אלא שכל אברך יראה בעיניו שיש לו את כל הלכות שבת בידי, אחרי שיעמוד על כור המבחן

ולהרגיש ממש איך שהוא צועק, ואת זה צריך לעשות כל יהודי כשהוא רואה שהיצר רוצה להפילו, שיצעק אל ד' בתוך מוחו, רבונו של עולם תציל אותי, רבונו של עולם אני כל כך רוצה להיות ירא שמים, וזו העצה היחידה להינצל מהיצר הרע.

- בסעודה שלישית דיבר ראש הישיבה על פרשת המאכלים הכשרים, על כל החיות הטהורות, והתורה הקדושה מסיימת ואומרת 'כי אני ד' המעלה אתכם מארץ מצרים', ודייק שלא כתוב אני ד' שהוצאתי אתכם, אלא לשון הווה 'המעלה' אתכם, והביא את דברי רש"י ש'מעלה' הוא מלשון מעלה טובה ומעליותא, שהקב"ה אמר אלמלא לא העליתי את ישראל ממצרים רק בשביל שאין מטמאין את עצמן בשרצים דיים. ואמר שאף שאין לבני אדם שום תאוה לאכול שרצים או לאכול דם, רק מלחשוב על זה אפשר להיגעל, אבל רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, והקב"ה נתן לנו מצוה זו, כדי שנוכל לשמוח עם הקב"ה, ולהודות לו שאנחנו זוכים לא לאכול שרצים ולא לאכול דברים טמאים, ואנו צריכים להיות בשמחה עם המצוות שיש לנו, עם המצה והמרור שאכלנו, עם כל מצוה שעשינו, ועל ידי זה יוצאים ממצרים גם עכשיו, מי שרוצה לצאת עכשיו מהמצרים שלו, מהמיצר שיש לו ברוחניות ובגשמיות, חייב להביט על הנקודות הטובות שבו, על המצוות שעשה, ולכן אומרת התורה בלשון הווה, אני ד' המעלה אתכם מארץ מצרים, גם בזמן הזה יכול כל אחד לצאת ממצרים אם יהיה שמח בזה שאינו אוכל שרצים.

- ישר כח למנהל הרב מרדכי שליט"א, ולמרבין תורה הרב דוד פוקס שליט"א, ולהרב אברהם הערש

שנראים כמו אמיתיים, כל ענייני הטכנולוגיה שדברים נראים כאילו הם זזים וכו', זה הכל מעשיו של הרוצח, של הס"מ שעל ידי זה הוא רוצה לתפוס ברשתו את הבת קיסר, את נשמת ישראל, דברים נראים כמו זהב, והאמת שהם לא יותר מהבלי הבלים.

- ואח"כ המשיך בסיפור שאחרי שהרוצח תפס אותה לתוך בור והזהיר אותה שלא תצעק, ואם היא תצעק הוא יהרוג אותה ויחנוק אותה, ואמר ראש הישיבה שזו כל מטרת היצר הרע, כל המלחמה של הס"מ היא שהאדם לא יפתח את פיו לצעוק אל ד', על זה משקיע הס"מ את כל כוחותיו שלא יצעק על ד', כי כשהאדם רואה את היצר הרע שבווער בקרבו, אין לו שום עצה כי אם לזעוק אל ד', ואמר שפעם אחת אמר מוהרא"ש מה עושים מצילי האש כשרוצים לכבות את האש, הם עושים קולות וברקים ונוסעים במהירות להציל, כך כשאנו רוצים לכבות את אש היצר הבווער בקרבנו יש רק עצה אחת לצעוק ולזעוק אל ד' שיציל אותנו, ולכן הס"מ משקיע כל כוחותיו שלא נצעק אל ד'.

- ואמר שכאן באמצע העיר אי אפשר לעמוד ולצעוק, כי בעיר צריך להיות איש בין אנשים, והראה ראש הישיבה בתוספתא שיש לנו להתנהג כמו שאר בני האדם בחברתו, ולא להיות איש מוזר, ולכן אין לצעוק באמצע העיר, ואמר ראש הישיבה שבתחילת ההתקרבות הלך בכל לילה לגשר ברוקלין, ושם לא עובר איש, וצעק שם בקולי קולות, אבל אמר ראש הישיבה שאף מי שלא יכול לצאת לצעוק, יכול לקיים את מה שאמר רבינו שאדם יכול לצעוק קולי קולות עם פה סגור, אפשר לנסות את זה, לצעוק בתוך המוח בפנים

שליט"א שמוסר נפשו בכל שבוע
ושבוע להעלות על הקו את הדיבורים
והשיחות המחיים כל נפש.

וועבערמאן שליט"א גבאי דקרית
ברסלב, ולאחיו החשוב הרב יואל
שליט"א, ובמיוחד להרב יוסף זינגער

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 9191-444-1212

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com